

STEL JE ZEEVRAAG

Met meer dan 500 zijn ze, de Vlaamse onderzoekers en beheerders die van de zee en kust hun professioneel actierrein hebben gemaakt. Ben je benieuwd naar hun bevindingen en heb je een prangende vraag over het zilte nat, de duinen, het strand of onze riviermondingen? Geen probleem. Stel je zeevraag, zij zoeken voor jou het antwoord!

HOEVEEL OLIESLACHTOFFERS KAN EEN VOGELOPVANGCENTRUM REDDEN?

“Een zeevogel die met olie besmeurd is en levend op het strand geraakt, die maak je beter pijnloos af... Als ze de behandeling al overleven, dan sterven ze kort nadien toch op zee. En er zijn er toch genoeg van”. Tot zover de stelling die door veel mensen jarenlang werd aangehouden. Onterecht blijkt nu. Revalidatie van (olie)vogels is bijna geruisloos geëvolueerd vanuit een goed bedoeld en op gevoelens drijvend “ik-wil-wel-iets-doen”, naar een wetenschappelijk onderbouwde medische aanpak. Hebben olievogels nu een tweede toekomst? Claude Velter van het Opvangcentrum voor Vogels en Wilde Dieren Oostende helpt jullie graag met deze vraag.

OLIEVOGELS OP ZEE: WAT IS HET PROBLEEM?

Zinkende tankers en duizenden zeevogels onder de olie, het is een bekend beeld. Maar daarnaast spoelen ook regelmatig met olie besmeurde zeevogels aan op onze stranden, niet ten gevolge een scheepsongeval, maar door het illegaal lozen van kleinere hoeveelheden afvalolie vanop diverse scheepstypes. Zo'n besmeurde vogel wordt nat, krijgt het koud en probeert zo snel mogelijk het strand te bereiken. Elke winter krijgen we zo een honderdtal olieslachtoffers binnen.

BEHANDELING MET CHIRURGISCHE PRECISIE

Bij een olievogel is er veel meer aan de hand dan enkel de olie op zijn veren. Meerdere vitale lichaamsfuncties zijn ver-

stoord en het is kwestie die toestand vast te stellen, te stabiliseren en te herstellen. Vóór we de vogel wassen worden lichaams-temperatuur, vochtbalans, gewicht, stoelgang en bloedwaarden opgevolgd en bijgestuurd. Het kan enkele dagen duren tot deze terug op peil zijn, maar geduld is hier de boodschap. Vroeger wassen geeft de vogels een veel kleinere kans op overleving. Nu de vogel klaargestoomd is voor de wasbeurt, wordt met een chirurgische precisie elk olievlekje verwijderd en zorgvuldig gespoeld. Immers, elk olievlekje of restje zeep dat achterblijft tast de isolatie van het verenkleed aan.

Het is duidelijk: hier begin je thuis niet zelf aan! Na de was- en droogbeurt verhuizen de vogels naar een zwembassin. Hier kunnen ze al hun veren weer goed schikken zodat de microscopische baardjes terug mooi in elkaar passen, en hun verenkleed waterafstotend wordt. Meestal duurt het verschillende dagen, waarbij ze niet echt meer nat worden, maar de kleine vochtige plekje zelf gaan oppoetsen. Intussen krijgen ze vette sprout als voedsel en worden hun gewicht en bloedwaarden opgevolgd.

WANNEER IS DE VOGEL “GOED OM TE LOSSEN”?

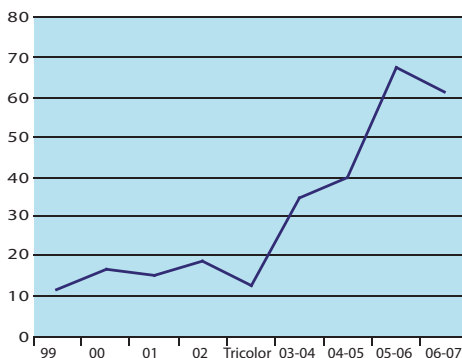
Zonder medische kennis kan men enkel op het uiterlijk van de vogel afgaan. Nu moet een vogel minstens 48u op het water kunnen blijven, voldoende gewicht hebben, actief gedrag (zoals duiken naar vis) vertonen én moet een bloedstaal aantonen dat de bloedwaarden in orde zijn. Eens de vogel in de wilde natuur is vrijgelaten is directe opvolging niet meer mogelijk. Toch is het van het grootste belang te weten hoe ze het er op volle zee vanaf brengen. Daarom krijgen de vogels net vóór hun vrijlating een stalen wetenschappelijke ring met unieke code om hun poot. Zo kan men bij een vondst nagaan om welke vogel het gaat.

HOE SUCCESRIJK IS DE BEHANDELING

Ringgegevens uit de jaren tachtig toonden aan dat gerevalideerde olievogels het de eerste weken op zee zwaar te verduren hadden en de meerderheid stierf. De olievogels die we de laatste winters vrijlaten, doen het gelukkig véél beter. Sinds we de strikte medische protocollen volgen, steeg het vrijla-

■ Het wassen van een olieslachtoffer, hier een Roodkeelduiker, moet snel en nauwkeurig gebeuren (CV)

■ Van de levend in het Opvangcentrum Vogels en Wilde Dieren Oostende binnengebrachte en met olie besmeurde alken en zee-koeten, kon tot 2003 slechts 10-20% worden gered. Door een verbeterde opvolging en behandelingstechniek steeg het vrijlatingspercentage intussen tot 60-70% (VOC- Oostende)

tingspercentage van ca. 15% tot 60-70% en daalde het aantal dood teruggevonden dieren tot amper 1-3%!

Buitenlandse collega's die op dezelfde manier werken, behalen vergelijkbare resultaten. Olivogels revalideren is dus mogelijk. Hun toekomst ziet er dan ook niet slecht uit, want uit ringgegevens blijkt dat eens de vogels de eerste weken overleefd hebben, ze nog jaren normaal verder leven.

Claude Velter
(Opvangcentrum Vogels en Wilde Dieren Oostende)

Meer info?

Zinnialaan 8, 8400 Oostende
059/80.67.66;
www.vogelopvangcentrum.be